

Europa s istaknutijom socijalnom komponentom

Svibanj
2019.

PREMA UJEDINJENIJOJ, SNAŽNIJOJ I DEMOKRATSKOJ UNIJI

„Na nama je da osiguramo da se rukopis europskog socijalnog modela jasno vidi u svemu što radimo. Jer Europa je zaštitni štit za sve nas koji ovaj veličanstveni kontinent zovemo svojim domom.“

Govor tada novoizabranog predsjednika Jean-Claudea Junckera
pred Europskim parlamentom, 22. listopada 2014.

Od početka mandata Junckerove Komisije postavila je socijalne prioritete u središte svojeg rada, od uspostave europskog stupa socijalnih prava do uključivanja socijalnih prioriteta u sve politike. Ostvarili smo znatan napredak: od početka mandata Junckerove Komisije otvoreno je 12,6 milijuna radnih mesta, stopa nezaposlenosti na najnižoj je razini od početka bilježenja 2000., a razina zaposlenosti rekordno je visoka s oko 240 milijuna zaposlenih.

JUNCKEROVA KOMISIJA DJELOVALA JE U NEKOLIKO PODRUČJA:

- ▶ Novi početak za socijalni dijalog
- ▶ Četverostrani sporazum (s Vijećem) radi podupiranja socijalnog dijaloga na svim razinama

- ▶ Garancija za mlade
- ▶ Novi program vještina
- ▶ Oblici usavršavanja
- ▶ ErasmusPro
- ▶ Europske snage solidarnosti itd.
- ▶ Integracija dugotrajno nezaposlenih na tržište rada

- ▶ Revizija Direktive o upućivanju radnika
- ▶ Modernizacija koordinacije sustava socijalne sigurnosti
- ▶ Prijedlog za osnivanje Europskog nadzornog tijela za rad

- ▶ Europski semestar za koordinaciju politika i pregled socijalnih pokazatelia
- ▶ Plan ulaganja za Europu
- ▶ Energetska unija; jedinstveno digitalno tržište; promet; revizija Direktive o kvaliteti vode za piće

- ▶ Procjena društvenog učinka programa potpore stabilnosti za Grčku
- ▶ Trgovinski sporazumi
- ▶ Inicijative u području zdravlja i obrazovanja

- ▶ Direktiva o ravnoteži između poslovnog i privatnog života
- ▶ Europski akt o pristupačnosti
- ▶ Modernizacija zakonodavstva o zdravlju i sigurnosti na radu i borba protiv raka
- ▶ Preporuka o pristupu socijalnoj zaštiti
- ▶ Smjernice za Direktivu o radnom vremenu

Uskoro s proglašenjem europskog stupa socijalnih prava postignut je dogovor o 24 pravna akta u području socijalnih pitanja koja je predložila Komisija. Postignut je privremeni dogovor o koordinaciji sustava socijalne sigurnosti, koji suzakonodavci trebaju potvrditi. Ostala dva prijedloga o kojima se još raspravlja povezana su s opsežnjom raspravom o sljedećem dugoročnom proračunu EU-a za razdoblje 2021. – 2027. te će se o njima odlučivati u tom kontekstu.

SOCIJALNI PRIORITETI U SREDIŠTU EUROPSKOG PROGRAMA

Predsjednik Juncker najavio je uspostavu **europskog stupa socijalnih prava** u svojem govoru o stanju Unije u rujnu 2015. Stup je usmjeren na ostvarivanje **novih i djelotvornijih prava građana**. U njemu je utvrđeno 20 načela i prava ključnih u svjetlu današnjih i budućih socijalnih okolnosti.

Parlament, Vijeće Europske unije i Komisija proglašili su europski stup socijalnih prava na **sastanku na vrhu** za pravedno zapošljavanje i rast održanom 17. studenoga 2017. u Göteborgu. **To je bio prvi sastanak čelnika EU-a u posljednjih 20 godina u potpunosti posvećen socijalnim pitanjima.** Zajednički su ga organizirali Europska komisija i švedska vlada.

Kako bi osigurala provedbu stupa u praksi, Komisija je poduzela niz zakonodavnih i nezakonodavnih inicijativa u kojima EU ima pravnu nadležnost za djelovanje. Razvila je pregled socijalnih pokazatelja radi praćenja napretka država članica u pogledu ključnih pokazatelja zaposlenosti i socijalnih pokazatelja. Ta bi nastojanja trebala pridonijeti postizanju „socijalnog ranga AAA“ za Europu.

OBNOVA I MODERNIZACIJA SOCIJALNOG ZAKONODAVSTVA

Komisija je predložila nekoliko ažuriranja i dopuna zakonodavstvu EU-a radi usklađivanja socijalnih zakona s potrebama današnjeg društva i svijeta rada.

Primjerice, predložila je inicijativu za **bolje usklađivanje profesionalnog i privatnog života** za zaposlene roditelje i skrbnike. Novim pravilima, koja bi trebala stupiti na snagu u narednim mjesecima, osigurat će se veća prava za očeve i uvesti nova pravila za pružatelje skrbi:

Najmanje 10 dana očinskog dopusta
za sve zaposlene očeve u trenutku rođenja djeteta

Najmanje 4 mjeseca roditeljskog dopusta
za oba roditelja, od čega su 2 mjeseca neprenosiva

Roditelji mogu koristiti
fleksibilni roditeljski dopust

Najmanje **pet dana dopusta za pružatelje skrbi** godišnje za sve zaposlene

U današnjem svijetu rada sve je više zaposlenih s nestandardnim ugovorima. Kako bi se tim osobama zajamčila dostatna **transparentnost i predvidljivost radnih uvjeta**, Europski parlament i Vijeće postigli su dogovor o prijedlogu Komisije za poboljšanje transparentnosti i predvidljivosti radnih uvjeta. Uređuje se i pitanje **pristupa socijalnoj zaštiti za radnike s nestandardnim ugovorima i samozaposlene osobe**. Podneseno je i nekoliko drugih zakonodavnih inicijativa za modernizaciju pravnog okvira EU-a za **zdravlje i sigurnost na radu**.

Primjerice, Komisija je predložila ograničenje izloženosti određenim kancerogenim kemikalijama na radnom mjestu. Dosad su uvedene tri serije novih i/ili strožih ograničenja izloženosti kojima će se u sljedećih 50 godina spasiti više od 100 000 života. Prvo ažuriranje predstavljeno je u svibnju 2016., nakon čega su uslijedili prijedlozi u siječnju 2017. i travnju 2018. Od siječnja 2019. postignut je dogovor o sva tri ažuriranja.

OSIGURAVANJE PRAVEDNE MOBILNOSTI RADNE SNAGE

Slobodno kretanje jedna je od najcjenjenijih sloboda u Uniji: više od 80 % Europljana podržava slobodno kretanje građana i mogućnost života, rada, studiranja i poslovanja u bilo kojem dijelu EU-a. Komisija je iznijela nekoliko prijedloga kojima će se olakšati mobilnost radne snage i osigurati njezina pravedna provedba. Nova će pravila donijeti npr. sljedeće prednosti:

Upućeni radnici dobit će **istu plaću za isti rad na istome mjestu**.

Poboljšat će se koordinacija među sustavima socijalne sigurnosti uspostavom čvršće poveznice između mesta uplate socijalnih doprinosa i mjesta njihova primjeka. Pravila EU-a uključuju i neke nove aspekte, primjerice dugotrajnu skrb. Komisija je u tu svrhu u prosincu 2016. iznijela prijedlog o kojem je privremeni dogovor postignut u ožujku 2019., ali ga Europski parlament i Vijeće još nisu potvrdili.

Zahvaljujući Europskom nadzornom tijelu za rad olakšat će se pristup pojedinaca i poslodavaca informacijama, poduprijeti suradnja među državama članicama u prekograničnoj provedbi pravila EU-a te omogućiti posredovanje u slučajevima prekograničnih sporova povezanih s mobilnošću radne snage. Predsjednik Juncker najavio je osnivanje tog tijela u svojem govoru o stanju Unije u rujnu 2017. Nakon što je Komisija predstavila tu inicijativu u ožujku 2018., dogovor o njoj postignut je u rekordnom roku u veljači 2019.

ULAGANJE U MLADE I VJEŠTINE

Europski socijalni fond glavni je instrument Europske unije za ulaganje u ljude kojim se osigurava da radnici steknu odgovarajuće vještine potrebne za suočavanje s izazovima i promjenama na tržištu rada. Poseban je naglasak na zapošljavanju mlađih.

Ulaganje u europske građane i njihove vještine, posebno kad je riječ o mladima, od ključne je važnosti za povećanje kohezije i konkurentnosti europskih gospodarstava i društava i njihove otpornosti s obzirom na promjene u svijetu rada. Komisija je osigurala pojačano financiranje sredstvima EU-a na početku razdoblja te razvila nekoliko inicijativa za jačanje vještina mlađih.

Programom **Garancija za mlađe** preuzeta je obveza da se svim mlađima u dobi do 25 godina osigura kvalitetna ponuda za posao, stalno obrazovanje, naukovanje ili pripravnštvo u roku od četiri mjeseca od trenutka kada postanu nezaposleni ili završe formalno obrazovanje. U programu je sudjelovalo više od 14 milijuna mlađih.

Putem Europskog tjedna vještina stečenih u strukovnom obrazovanju i osposobljavanju Komisija nastoji modernizirati i promicati strukovno obrazovanje i osposobljavanje. Nakon velikog uspjeha programa Erasmus + pokrenuli smo inicijativu sličnog tipa **ErasmusPro** posebno usmjerenu na naučnike. **Od 2017. mlađi naučnici mogu dugoročno (od 6 do 12 mjeseci) boraviti u inozemstvu.**

Komisija je utemeljila **Europske snage solidarnosti** kako bi mlađim Europljanima pružila prilike za volontiranje i zapošljavanje. Za tu se inicijativu dosad registriralo više od 124 000 osoba. Od pokretanja inicijative više od 14 250 mlađih osoba sudjelovalo je u nekom od projekata solidarnosti.

Ta su nastojanja urodila plodom. Od 2013. **broj nezaposlenih mlađih osoba smanjio se za 2,4 milijuna, dok je broj mlađih koji nisu zaposleni, ne obrazuju se niti osposobljavaju manji za 1,9 milijuna.** Stopa nezaposlenosti mlađih smanjuje se brže od ukupne stope nezaposlenosti, s 21,5 % u studenome 2014. na 14,5 % u ožujku 2019.

14 milijuna mlađih
sudjelovalo je u programu
Garancija za mlađe

2,4 milijuna manje
nezaposlenih mlađih
u EU-u

1,9 milijuna manje
mlađih koji nisu
zaposleni, ne obrazuju
se niti osposobljavaju

više od **14 250**
mlađih iz EU-a
sudjelovalo je
u projektu Europskih
snaga solidarnosti

PONOVNO POKRETANJE SOCIJALNOG DIJALOGA

Komisija je u ožujku 2015. pokrenula inicijativu „Novi početak za socijalni dijalog“ u cilju jačanja uloge socijalnih partnera. U lipnju 2016. potpisana je četverostrani sporazum, čime je potvrđena **ključna uloga europskog socijalnog dijaloga** kao važne sastavnice politike zapošljavanja i socijalne politike EU-a. Socijalni partneri bili su usko uključeni u postupke donošenja politika sadašnjeg sastava Komisije, posebno u okviru europskog stupa socijalnih prava i u kontekstu europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika.

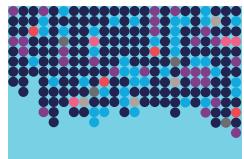
UKLJUČIVANJE SOCIJALNIH PRIORITETA U SVA PODRUČJA POLITIKE

Europski socijalni prioriteti prisutni su u svim područjima politike. Komisija je u svim svojim glavnim aktivnostima podjednaku pažnju pridavala socijalnim i gospodarskim pitanjima.

Plan ulaganja za Europu:
takozvanim Junckerovim planom
osigurava se i financiranje
socijalne infrastrukture i opreme,
kao i strateška ulaganja u socijalna
poduzeća.

Komisija će pomoći
u osiguravanju opće dostupnosti
širokopojasnog interneta
i usredotočiti se na razvoj
digitalnih vještina.

Europa u pokretu: riječ je o inicijativi kojom će se osigurati odgovarajući radni uvjeti
u sektoru mobilnosti i poboljšati zakonodavstvo o pravima putnika sa smanjenom
pokretljivošću.

Opservatorij EU-a za energetsko siromaštvo (EPOV) inovativna
je inicijativa Europske komisije za pomoći državama članicama
u borbi protiv energetskog siromaštva. Cilj joj je poboljšati mjerjenja
i praćenje energetskog siromaštva te razmjenu znanja i najbolje
prakse u tom području.

